

บรรณานุกรม

- กองการประกอบโรคศิลปะ. 2542. ตำราแพทย์แผนโบราณทั่วไป สาขาเภสัชกรรม. สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. กรุงเทพฯ.
- กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก. 2553. รายงานการสาธารณสุขไทย ด้านการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน และการแพทย์ทางเลือก. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- เกศริน มณีนน. 2544. พฤษศาสตร์พื้นบ้านของชนเผ่าชาวกูในจังหวัดตรัง พัทลุง และยะลา. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- เกษรา ณ บางช้าง. 2529. การศึกษาฤทธิ์ต้านมะเร็งของพืชสมุนไพรไทย เหง้าพุทธรักษา ต้นไฟเดือนห้า ต้นพญาปึกไก่อดำ ต้นลิ้นงูเห่า เหง้าข้าวเย็นเหนือ ร่วมกับสมุนไพรบางชนิดจากสัตว์. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จิระเดช มโนสร้อย และคณะ. 2548. การปริวรรตตำรายาสมุนไพรล้านนา เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัยและพัฒนาเป็นยาแผนปัจจุบัน. ศูนย์วิจัยและพัฒนาวัตถุชีวเคมี เครื่องสำอางและผลิตภัณฑ์ธรรมชาติ สถาบันวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- เจริญ สรประดิษฐ์. 2542. ภูมิปัญญาท้องถิ่นภาคใต้ด้านการแพทย์พื้นบ้านจากหนังสืออนุด. สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ชยันต์ พิเชียรสุนทร แม้นมาศ ชาวลิขิต และวิเชียร จีรวงส์. 2544. คำอธิบายตำราพระโอสถพระนารายณ์. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์.
- ชยันต์ พิเชียรสุนทร และวิเชียร จีรวงส์. 2545. คู่มือเภสัชกรรมไทย เล่ม 2 เครื่องยาพฤษศาสตร์. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์.
- ชยันต์ พิเชียรสุนทร และวิเชียร จีรวงส์. 2546. คู่มือเภสัชกรรมไทย เล่ม 3 เครื่องยาสัตว์วัตถุ. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์.
- ชยันต์ พิเชียรสุนทร และวิเชียร จีรวงส์. 2546. คู่มือเภสัชกรรมไทย เล่ม 4 เครื่องยาธาตุวัตถุ. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์.
- ชยันต์ พิเชียรสุนทร และวิเชียร จีรวงส์. 2547. คู่มือเภสัชกรรมไทย เล่ม 5 คณาเภสัช. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์.
- ช่อทิพย์ ปุรินทวรกุล. 2548. อนุกรมวิธานของพืชดอก (พรรณไม้ใบเลี้ยงคู่). ภาควิชาชีววิทยา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ชูศรี ไตรสนธิ. 2539. พฤษศาสตร์พื้นบ้านของชาวเขาในภาคเหนือของประเทศไทย ใน การประชุมวิชาการทางพฤษศาสตร์ เรื่อง ทรัพยากรพืชเชิงเขาหิมาลัย. องค์การสวนพฤษศาสตร์ สำนักนายกรัฐมนตรี. เชียงใหม่.
- เต็ม สมิตินันท์. 2544. ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย. ส่วนพฤษศาสตร์ป่าไม้ สำนักวิชาการป่าไม้ กรมป่าไม้. กรุงเทพฯ.
- นิพนธ์สร ธนาวุฒิ และคณะ. 2551. การปริวรรตเอกสารการแพทย์แผนไทยพื้นบ้านภาคใต้เป็นภาษาไทยปัจจุบัน: กรณีศึกษาหนังสืออนุดของนายสุชาติ เพ็ญฟ้า. โครงการพิเศษทางการแพทย์แผนไทย วิทยาศาสตร์บัณฑิต. คณะการแพทย์แผนไทย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- บุปผชาติ พดด้วง. 2548. โครงการย่อยที่ 3 ศึกษาสู่ทางการใช้ประโยชน์สมุนไพรที่หายากและใกล้จะสูญพันธุ์. ว. วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 20 : 31-34.
- ประทีป ชุมพล. 2541. ประวัติศาสตร์การแพทย์แผนไทย การศึกษาจากเอกสารคำรับยา. สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปริญญาณูช กลิ่นรัตน์. 2536. การสำรวจพืชให้ประโยชน์และพืชมีพิษบริเวณน้ำตกลานหม่อมจู้ อำเภอดะโฮมด จังหวัดพัทลุง. วิชาโครงการทางชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ปรีชา องคประเสริฐ. 2541. พฤษศาสตร์พื้นบ้านในป่าชุมชนคงใหญ่ ตำบลสร้างถ่อน้อย อำเภอดะหวาด จังหวัดอำนาจเจริญ. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปรุงศรี วิลลิโกดม และคณะ. 2544. วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญา จังหวัดสุราษฎร์ธานี, กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร.

- พร้อมจิตต์ ศรีลัมพ์ และวงศ์สถิต นุ่มกุล. 2538. สมุนไพรพื้นบ้านอำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ. ภาควิชาเภสัชพฤกษศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พิชามณูชัย อัครยศพงศ์ และคณะ. 2554. ผลของตำรับเกสรทั้งห้าต่อระบบหัวใจหลอดเลือดในอาสาสมัครสุขภาพดี. โครงการงานพิเศษทางการแพทย์แผนไทย วิทยาศาสตร์บัณฑิต. คณะการแพทย์แผนไทย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- เพ็ญญา ทรัพย์เจริญ. 2537. ประมวลทฤษฎีการแพทย์แผนไทย เล่ม 1 พระคัมภีร์สมุฏฐานวินิจฉัย. กรุงเทพฯ :
- โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- เพ็ญญา ทรัพย์เจริญ. 2540. ความหลากหลายของสมุนไพรภาคกลาง. สถาบันการแพทย์แผนไทย กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข. กรุงเทพฯ.
- มูลนิธิฟื้นฟูส่งเสริมการแพทย์ไทยเดิมฯ. 2540. ตำราการแพทย์ไทยเดิม (แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์) ฉบับพัฒนา ตอนที่ 1. กรุงเทพฯ: สีไทย.
- มูลนิธิฟื้นฟูส่งเสริมการแพทย์ไทยเดิมฯ. 2541. ตำราการแพทย์ไทยเดิม (แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์) ฉบับพัฒนา ตอนที่ 2. กรุงเทพฯ: สีไทย.
- ยุทธพงศ์ ศรีมงคล ไพจิตร วราจิต ปราณิ ชวลิตธำรง และคณะ. 2550. การเปรียบเทียบสรรพคุณของสารสกัดเถาวัลย์เปรียบกับโคโคโลฟีแนคเป็นยาบรรเทาอาการปวดหลังส่วนล่าง. ว. การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก. 5(1): 2550.
- วนิดา จันทรเทพเทวัญ. 2554. จีพีโอ ไฟโทเพล็กซ์ แคปซูล. ว. เพื่อการวิจัยและพัฒนา องค์การเภสัชกรรม. 18: 3 ก.ค.-ก.ย. 54. วันดีญาณไพศาล, สินทพ โฉมยา และ จันทนา เวสพันธ์. 2543. ตำรายาพื้นบ้านในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มุมมองที่ต้องพิจารณา. ว. มหาวิทยาลัยศิลปากร 3: 2543.
- วีณา วิสเพ็ญ และคณะ. 2546. การปริวรรตโบราณในเขตตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม. ฝ่ายศิลปวัฒนธรรมและกิจการพิเศษ. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมบัติ ประภาวิชา และคณะ. ม.ป.ป. การศึกษาดำรับยาพื้นบ้านอีสาน. สถาบันวิจัยรุกเวช มหาวิทยาลัยสารคาม.
- สมพร ภูதியานันต์. 2542. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการแพทย์แผนไทย ว่าด้วยสมุนไพรกับการแพทย์แผนไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ. เอกสารการสอนชุดวิชาเวชกรรมแผนไทย หน่วยที่ 1 – 8. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สารานุกรมวัฒนธรรมไทย, มูลนิธิ. 2542. คัมภีร์โบราณ ใน สารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคกลาง เล่ม 2: 959 - 966. สยามเพรส แมเนจเม้นท์. กรุงเทพฯ.
- สารานุกรมวัฒนธรรมไทย, มูลนิธิ. 2542. ภูมิปัญญาชาวบ้านภาคใต้ ใน สารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคใต้ เล่ม 12: 5755 – 5768. สยามเพรส แมเนจเม้นท์. กรุงเทพฯ.
- สารานุกรมวัฒนธรรมไทย, มูลนิธิ. 2542. สุราษฎร์ธานี, จังหวัด ใน สารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคใต้ เล่ม 17: 8115 - 8126. สยามเพรส แมเนจเม้นท์. กรุงเทพฯ.
- สารานุกรมวัฒนธรรมไทย, มูลนิธิ. 2542. หมอพื้นบ้าน ใน สารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคใต้ เล่ม 17: 8378 - 8379 . สยามเพรส แมเนจเม้นท์. กรุงเทพฯ.
- สารานุกรมวัฒนธรรมไทย, มูลนิธิ. 2542. หนังสืออนุค ใน สารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคใต้ เล่ม 17: 8328 - 8337. สยามเพรส แมเนจเม้นท์. กรุงเทพฯ.
- สารานุกรมวัฒนธรรมไทย, มูลนิธิ. 2542. หนังสือโบราณ ใน สารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคใต้ เล่ม 17: 8337 - 8344. สยามเพรส แมเนจเม้นท์. กรุงเทพฯ.

สารานุกรมวัฒนธรรมไทย มูลนิธิ. 2542. หนังสือเจ็ย (สมุคข่อย) ใน สารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคอีสาน เล่ม 14: 4997 - 4982.

สยามเพรส แมเนจเม้นท์. กรุงเทพฯ.

สุคาร์ตัน คัมตะอาริยะ. 2548. การวิเคราะห์ตำรายาแผนโบราณจากสมุนไพรไทยของจังหวัดพังงา. ปรินญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สุเกียรติ อาชานานูภาพ. 2544. ตำราการรักษาโรคทั่วไป. หมอชาวบ้าน. กรุงเทพฯ.

สุเกียรติ อาชานานูภาพ. 2551. ตำราการตรวจรักษาโรคทั่วไป 1: แนวทางการตรวจรักษาโรคและการใช้ยา.

กรุงเทพฯ: โฮลิสติก พับลิชชิ่ง.

สุเกียรติ อาชานานูภาพ. 2551. ตำราการตรวจรักษาโรคทั่วไป 2: 350 โรคกับการดูแลรักษาและการป้องกัน.

กรุงเทพฯ: โฮลิสติก พับลิชชิ่ง.

สุวรรณี ทาอ่อน. 2539. ผลของการเช็ดตัวลดไข้ด้วยน้ำเย็นและน้ำธรรมดา ร่วมด้วยการใช้พัดลมในผู้ป่วยบาดเจ็บศีรษะที่มีไข้สูง.

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สมบัติ ประภาวิชา และคณะ. ม.ป.ป. การศึกษาคำรับยาพื้นบ้านอีสาน. สถาบันวิจัยรุกเวช มหาวิทยาลัยสารคาม.

เสาวนีย์ กุลสมบุรณ์ ประกอบ อุบลขาว และคณะ. 2554. คู่มือการประเมินหมอพื้นบ้าน. กรุงเทพฯ: สามเจริญพาณิชย์.

แสงอรุณ รัตกสิกร และคณะ. 2551. ลักษณะไทย วัฒนธรรมพื้นบ้าน. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์.

หน่วยข้อมูลสมุนไพร. 2535. ศัพท์แผนไทย. คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. ประชาชน. กรุงเทพฯ.

อรุณพร อิฐรัตน์. 2534. สมุนไพรไทย – เทศ เล่ม 2. ภาควิชาเภสัชเวช และเภสัชพฤกษศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

อรุณพร อิฐรัตน์ และคณะ. 2550. องค์ความรู้การป้องกันและรักษาโรคสตรีของหมอพื้นบ้านภาคใต้ของประเทศไทย.

สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.

อรัญญา มโนสร้อย จีระเดช มโนสร้อย และอุดม รุ่งเรืองศรี. 2549. การรวบรวม เลือกสรร และปรัวรรคัมภีร์และตำรายาสมุนไพร
ล้านนาและการจัดทำโปรแกรมฐานข้อมูลตำรายาสมุนไพรล้านนา. ศูนย์วิจัยและพัฒนาวัตถุศึกษา เครื่องสำอางและ
ผลิตภัณฑ์ธรรมชาติ สถาบันวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อุษา กลิ่นหอม. ม.ป.ป. การศึกษาคำรับยาพื้นบ้านอีสาน. สถาบันวิจัยรุกเวช มหาวิทยาลัยสารคาม.

Akoachere J-F T.K., R. N. Ndip, E. B. Chenwi, L. M. Ndip, T. E. Njock and D. N. Anong. 2002. Antibacterial effect of
Zingiber officinale and *Farcina kola* on respiratory tract pathogens. East Afr. Med. J., 79 ; 588 – 592.

Al-Yahya, M.A., A.M. Ageel, S. Rafatullah, J.S. Mossa, N.S. Parmar and M .Tariq, 1989. Gastroprotective activity of ginger
Zingiber officinale Rose, in Albino rats. American J. Chinese Medicine: 17(1-2) : 51-56.

Anbarasu, K., K. Manisenthil, S. Ramachandran . 2011. Antipyretic, anti-inflammatory and analgesic properties of
nilavembu kudineer choornam: a classical preparation used in the treatment of chikungunya fever.

Asian Pacific J. Tropical Medicine : 4(10) : 819-823.

Archer, V. E.and D. W. Jones. Capsaicin pepper, cancer and ethnicity. Medical Hypotheses. 59(4) : 450 – 457.

Au, D. T., Wu, J., Jiang, Z., Chen, H., Lu, G. and Zhao, Z. 2008. Ethnobotanical study of medicinal plants used by Hakka in
Guangdong, China. J. Ethnopharmacology. 117: 41-50.

Ayyanar, M. and Ignacimuthu, S. 2005. Traditional knowledge of Kani tribals in Kouthalai of Tirunelveli hills, Tamil Nadu,
India. J. of Ethnopharmacology. 102: 246-255.

Barceloux, D. G., 2009. Pepper and capsaicin (Capsicum and Piper species). Elsevier 55(6) : 380 – 390.

- Bhandari, U., R. kanojia and K. K. Pilla. 2005. Effect of ethanolic extract of *Zingiber officinale* on dyslipidaemia in diabetic rats. *J. Ethnopharmacology*. 97(2): 227 – 230.
- Bridson, D. and Forman, L. (1992). *The herbarium handbook*, 3rd ed. Royal Botanic Gardens, Kew, UK.
- Chanwitheesuk, A., A. Teerawutgulrag and N. Rakariyatham. 2004. Screening of antioxidant activity and antioxidant compounds of some edible plants of Thailand. *Food Chemistry* 92: 491 – 497.
- Dhankhar, S., S. Ruhil, M. Balhara, S. Dhankhar and A. K. Chhillar. 2011. *Aegle marmelos* (L.) Correa: A potential source of Phytomedicine. *J. Med. Plant. Res.* 5(9): 1497-1507.
- Duarte, M. C. T., G. M. Figueira and A. Sartoratto. 2005. Anti-*Candida* activity of Brazilian medicinal plants. *J. Ethnopharmacology* 97: 305–311.
- Elkington B. G., B. Southavong, K. Sydara, O. Souliya, M. Vanthanouvong, K. Nettavong, B. Thammachack, D. H. Pak, M. C. Riley, S. G. Franxblau and D, D, Soejarto. 2009. Biological evaluation of plants of Laos used in the treatment of tuberculosis in Lao traditional medicine. *Pharm Biol.* 47(1): 26–33.
- Ficker, C. E., M. L. Smith, S. Susiarti, D. J. Leaman, C. Irawati and J. T. Arnason. 2003. Inhibition of human pathogenic fungi by members of Zingiberaceae used by the Kenyah (Indonesian Borneo). *J. Ethnopharmacology* 85 : 289–293.
- Gharzouli, K., S. Amira, A. Gharzouli, and S. Khennouf. 2002. Gastroprotective effects of honey and glucose-fructose-sucrose maltose mixture against ethanol-, indomethacin- and acidified aspirin-induced lesions in the rat. *Exp Toxic Pathol.* 54 : 217–221.
- Holtum, R. E. and B. M. Allen. 1967. *Flora of Malaya* Vol. 2. Singapor; Government printing office.
- Hooker, J.D. 1875 - 1897. *The Flora of British India* Vol. 1-7. London: L. Reeve & Co., Kent, English.
- Hua, Y. Q., S. L. Su, J. A. Duan, Q. J. Wang, Y. Lu, L. Chen. 2008. Danggui-Shaoyao-San, a traditional Chinese prescription, suppresses PGF_{2a} production in endometrial epithelial cells by inhibiting COX-2 expression and activity. *Phytomedicine* 15 : 1046–1052.
- Itharat, A, Ooraikul, B. 2007. Research on Thai medicinal plants for cancer treatment. *Advances in Medicinal Plant Research. Research Signpost. India.* 287-317.
- Jeruto, P., Lukhoba, C. and Ouma, G. 2008. An ethnobotanical study of medicinal plants used by the Nandi people in Kenya. *J. of Ethnopharmacology.* 116: 370-376.
- Kang, O-H., G-H. Lee, H. J. Choi, P. S. Park, H. S. Chaea, S-IL. Jeong, Y-C Kim, H. S. Dong, H. Park, J. H. Lee and D-Y. Kwon. *et al.* 2007. Ethyl acetate extract from *Angelica Dahuricae* Radix inhibits lipopolysaccharide-induced production of nitric oxide, prostaglandin E2 and tumor necrosis factor- α via mitogen-activated protein kinases and nuclear factor- $\kappa\beta$ in macrophages. *Pharmacological Research.* 55 : 263–270
- Kaul, T. N., E. Middleton and P. L. Ogra. 1985. Antiviral effect of flavonoids on human viruses. *J. Medical Virology* 15(1) : 71–79.
- Khan, M., and M. Siddiqui. 2007. Antimicrobial activity of Piper fruits. *Natural Product Radiance.* 6(2) , 111 – 113.
- Kumar, M., T. Singh, J. Ali and L. K. Tyagi. 2011. In Vitro Anticataract Activity of *Zingiber officinale* on Goat Lenses. *International J. Pharmaceutical & Biological Archives.* 2(5) : 1430-1433.
- Laorpaksa, A., S. Jianmongkol and W. Pothi Wong. 2008. Antimicrobial activity of endophytic bacteria isolated from Thai medicinal plant. *Thai J. Pharm. Sci.* 32 : 21-32.

- Likhitwitayawuid, K., K. Sawasdee and K. Kirtikara. 2002. Flavonoids and Stilbenoids with COX-1 and COX-2 Inhibitory form *Dracaena loureiri*. *Planta Med.* 68 : 841 – 843.
- Maeda, Y. A. Loughrey, J. A. Earle, B.C. Millar, J. R. Rao, A. Kearns, O. McConville, C. E. Goldsmith, P. J. Rooney, J. S. Dooley, C. J. Lowery, W. J. Snelling, A. McMahon, D. McDowell and J. E. Moore. 2008. Antibacterial activity of honey against community-associated methicillin-resistant *Staphylococcus aureus* (CA-MRSA). *Complementary Therapies in Clinical Practice.* 14 : 77 – 82.
- Mandal, S., M. DebMandal, N. K. Pal and K. Saha. 2010. Antibacterial activity of honey against clinical isolates of *Escherichia coli*, *Pseudomonas aeruginosa* and *Salmonella enterica* serovar Typhi. *Asian Pac J. Trop Med.* 3 : 961-964
- Muthu, C., Ayyanar, M. and Raja, N. 2006. Medicinal plants used by traditional healers in Kancheepuram District of Tamil Nadu, India. *J. of Ethnobiology and Ethnomedicine.* 2: 43.
- Mau, J. L., E. Y. C. Lai, N-P. Wang, C. C. Chen, C. H. Chang and C. C. Chyau. 2003. Composition and antioxidant activity of the essential oil from *Curcuma zedoaria*. *Food Chem.* 82: 583-591.
- Meksuriyen, D. and G. A. Cordell. 1988. Traditional medicinal plants of Thailand XIII. Flavonoid derivatives from *Dracaena Loureiri* (Agavaceae). *J. Sci. Soc. Thailand.* 14 : 3 – 24.
- Nijveldt, R. J., E. V. Nood, D. EC. Hoorn, P. G. Boelens, K. Norren and P. AM. Leeuwen 2001. Flavonoids: a review of probable mechanisms of action and potential application. *American J. Clinical Nutrition* 74 : 418–25.
- Ng, F.S.P. 1972-1989. *Tree Flora of Malaya* Vol. 1-4. Multiprint service, Kuala Lumpur.
- Oboh, G., A. O. Ademiluyi and A. J. Akinyemi. 2010. Inhibition of acetylcholinesterase activities and some pro-oxidant induced lipid peroxidation in rat brain by two varieties of ginger (*Zingiber officinale*). *Experimental and Toxicologic Pathology.* In press.
- Oh, O. J., H. Y. Min and S. K. Lee. 2007. Inhibition of Inducible Prostaglandin E₂ Production and Cyclooxygenase-2 Expression by Curdione from *Curcuma zedoaria*. *Arch Pharm Res.* 30(10) : 1236-1239.
- Olaleye, M. T., A. C. Akinmoladun and A. A. Akindahunsi. 2006. Antioxidant properties of *Myristica fragrans* (Houtt) and its effect on selected organs of albino rats. *African J. Biotechnology.* 5(13) : 1274-1278.
- Panghal, M., Arya, V., Yadav, S., Kumar, S. and Yadav J. P. 2010. Indigenous knowledge o medicinal plants used by Saperas community of Khetawas, Jhajjar District, Haryana, India. *J. of Ethnobiology and Ethnomedicine.* 6: 4doi:10.
- Parekh, J., and S. Chanda. 2006. In-vitro Antimicrobial Activities of Extracts of *Launaea procumbens* Roxb. (Labiatae), *Vitis vinifera* L. (Vitaceae) and *Cyperus rotundus* L. (Cyperaceae). *African J. Biomed Research.* 9 : 89 -93.
- Parmar, V. S., S. C. Jain, K. S. Bisht, R. Jain, P. Taneja, A. Jha, O. D. Tyagi, A. K. Prasad, J. Wengel, C. E. Olsen and P. M. Boil. 1997. Phytochemistry of the genus Piper. *Phytochemistry.* 46(4): 597 – 673.
- Ram, A., P. Lauria, R. Gupta and V. N. Sharma. 1996. Hypolipidaemic effect of *Myristica fragrans* fruit extract in rabbits. *J. Ethnopharmacology.* 55(1) : 49 – 53.
- Rapola, J. M., J. Virtamo, S. Ripatti, J. K. Haukka, J. K. Huttunen, D. Albanes, P. R. Taylor and O. P. Heinonen. 1998. Effects of α tocopherol and β carotene supplements on symptoms, progression, and prognosis of angina pectoris. *Heart* 79 : 454–458.
- Reanmongkol, W., S. Subhadhirasakul, and P. Bouking. 2003. Antinociceptive and antipyretic activities of extracts and fractions from *Dracaena loureiri* in experimental animals. *Songklanakar J. Sci. Technol.*, 25(4): 467-476.
- Ridly, H.N. 1922-1967. *The flora of the Malay Peninsula* Vol. 1-5. L. Reeve, London.

- Smitinand, T. 1997. Vegetation and Ground Cover of Thailand. Bangkok. Kasetsart University.
- Smitinand, T. and Lasen, K. 1981. Flora of Thailand Vol. 2 Part. 1 – 4. The Tistr Press, Bangkok.
- Smitinand, T. and Lasen, K. 1985. Flora of Thailand Vol. 4 Part. 2. The Tistr Press, Bangkok.
- Smitinand, T. and Lasen, K. 1987. Flora of Thailand Vol. 5 Part. 1. The Chuttima Press, Bangkok.
- Smitinand, T. and Lasen, K. 1989. Flora of Thailand Vol. 3 Part. 1 - 4. The Chuttima Press, Bangkok.
- Smitinand, T. and Lasen, K. 1992. Flora of Thailand Vol. 5 Part. 4. The Chuttima Press, Bangkok.
- Smitinand, T. and Lasen, K. 1993. Flora of Thailand Vol. 6 Part. 1. The Rumthai Press, Bangkok.
- Smitinand, T. and Lasen, K. 1996. Flora of Thailand Vol. 6 Part. 2. Dimond printing, Bangkok.
- Smitinand, T. and Lasen, K. 1997. Flora of Thailand Vol. 6 Part. 3. Dimond printing, Bangkok.
- Smitinand, T. and Lasen, K. 1999. Flora of Thailand Vol. 7 Part. 1. Dimond printing, Bangkok.
- Smitinand, T. and Lasen, K. 2001. Flora of Thailand Vol. 7 Part. 3. Prachachon, Bangkok.
- Smitinand, T. and Lasen, K. 2002. Flora of Thailand Vol. 7 Part. 4. Prachachon, Bangkok.
- Smitinand, T. and Lasen, K. 2005. Flora of Thailand Vol. 8 Part. 1. Prachachon, Bangkok.
- Smitinand, T. and Lasen, K. 2005. Flora of Thailand Vol. 8 Part. 2. Prachachon, Bangkok.
- Smitinand, T. and Lasen, K. 2005. Flora of Thailand Vol. 9 Part. 1. Prachachon, Bangkok.
- Smitinand, T. and Lasen, K. 2008. Flora of Thailand Vol. 9 Part. 2. Prachachon, Bangkok.
- Smitinand, T. and Lasen, K. 2008. Flora of Thailand Vol. 9 Part. 3. Prachachon, Bangkok.
- Smitinand, T. and Lasen, K. 2008. Flora of Thailand Vol. 9 Part. 4. Prachachon, Bangkok.
- Smitinand, T. and Lasen, K. 2009. Flora of Thailand Vol. 10 Part. 1. Prachachon, Bangkok.
- Smitinand, T. and Lasen, K. 2010. Flora of Thailand Vol. 10 Part. 2. Prachachon, Bangkok.
- Smitinand, T. and Lasen, K. 2010. Flora of Thailand Vol. 10 Part. 3. Prachachon, Bangkok.
- Reanmongkol, W., S. Subhadhirasakul, and P. Bouking. 2003. Antinociceptive and antipyretic activities of extracts and fractions from *Dracaena loureiri* in experimental animals. *Songklanakarin J. Sci. Technol.*, 25(4): 467-476.
- Song S-H., H-Y Min., A-R. Han, J-W. Nam, E-K. Seo , S. W. Park et al. 2008. Suppression of inducible nitric oxide synthase by (–)-isoeleutherin from the bulbs of *Eleutherine americana* through the regulation of NF-KB activity *International Immunopharmacology* 9 : 298 – 302.
- Steenkamp, V. 2003. Traditional herbal remedies used by South African women for gynaecological complaints. *J. Ethnopharmacology*. 86 : 97 – 108.
- Sulaiman, M. R., Z. A. Zakaria and R. Lihan. 2008. Antinociceptive and Anti-inflammatory Activities of *Tinospora crispa* in Various Animal Models. *Int. J. Trop. Med.*, 3(3) : 66 – 69.
- Takikawa, A., K. Abe, M. Yamamoto, S. Ishimaru, M. Yasui Y. Okubo and K. Yokoigawa. 2002. Antimicrobial Activity of Nutmeg against *Escherichia coli* O157. *J. Biosci. Bioeng.* 94 : 315 – 320.
- Temilade, I. B. O. 2009. Effect of *Eleutherine Americana* Merr. Blub Extracts on Food Poisoning *Staphylococcus aureus* and its Application in Food Systems. Ph. D. Dissertation. Prince of Songkla University.
- Thebtaranonth, C., Y. Thebtaranonth, S. Wanauppathamkul and Y. Yothavong. 1995. Antimalarial sesquiterpenes from tubers of *Cyperus rotundus* : structure of 10,12-Peroxycalamenene, A sesquiterpene endoperoxide. *Phytochemistry*. 40 : 125 – 128.

- Wei, X. H., Wei X .H. Cheng X.M. Shen J. S. and Wang Z. T. 2008. Antidepressant effect of Yueju-Wan ethanol extract and its fractions in mice models of despair. *J. Ethnopharmacology*. 117 : 339–344.
- Whitmore, T.C. 1973. *Palm of Malaya*. Kuala Lumpur: Oxford university press.
- Yahya, M.A., A.M. Ageel, S. Rafatullah, J.S. Mossa, N.S. Parmar and M .Tariq, 1989. Gastroprotective activity of ginger *Zingiber officinale* Rose, in Albino rats. *American J. Chinese Medicine*: 17(1-2) : 51-56
- Zaidi, S. F. H., K. Yamada, M. Kadowaki, K. Usmanghani and T. Sugiyama. 2009. Bactericidal activity of medicinal plants, employed for the treatment of gastrointestinal ailments, against *Helicobacter pylori*. *J. Ethnopharmacology*. 121 : 286–291

www. sites

สุปรียา ขันยงสวัสดิ์. 2548. พิมเสน. <http://pcog.pharmacy.psu.ac.th/thi/Article/2548/07-48/borneol.pdf>.

(เข้าถึงเมื่อ 1 กุมภาพันธ์ 2555).

Flora of China . N.d. <http://flora.huh.harvard.edu/china/> (accessed February 14, 2012).

ภาคผนวก

1. นิยามศัพท์เฉพาะ

มาตราซึ่งที่ปรากฏในตำรับยา

1	บาท	มีน้ำหนักเท่ากับ	15	กรัม
1	สลึง	มีน้ำหนักเท่ากับ	3.75	กรัม
1	เฟื้อง	มีน้ำหนักเท่ากับ	1.875	กรัม
1	ตำลึง	มีน้ำหนักเท่ากับ	60	กรัม
1	ถ้วยชา	มีความจุประมาณ	30	ซี.ซี.
1	องคุลี	มีความยาวประมาณ	1	ข้อของนิ้วกลาง

คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการแพทย์แผนไทย (หน่วยข้อมูลสมุนไพร, 2535)

กระทุ้งพิษไข้	หมายถึง	ทำให้พิษไข้แสดงออกมา ถอนพิษไข้
กษัย	หมายถึง	โรคที่เกิดจากความเสื่อมของร่างกาย ชุ่มผอม สุขภาพไม่สมบูรณ์ ทำลายสุขภาพให้เสื่อมโทรมทีละน้อย เป็นเวลาต่อเนื่องกัน โดยไม่ได้รับการรักษา หรือรักษาแต่ไม่ถูกกับโรค มักมีอาการผอมแห้ง แรงน้อย โลหิตจาง ผิวน้ำแข็งซีดเหลือง ปวดเมื่อยตามร่างกายและกล้ามเนื้อ ไอ กินไม่ได้นอนไม่หลับ ปัสสาวะสีเหลือง กะปริดกะปรอย ซาปลายมือปลายเท้า ท้องผูกเป็นประจำ มี 26 ประเภท
กลุ่มโลหิต	หมายถึง	ทำให้โลหิตไหลเวียนเป็นปกติ
กลุ่มเสมหะ	หมายถึง	รักษาเสมหะให้มีปริมาณและความเหนียวเหมาะสม
กลุ่มอาจรม	หมายถึง	ทำให้อุจจาระเป็นปกติ
กัศเสมหะ	หมายถึง	ทำให้เสมหะใสขึ้น

กัศปอกโลหิต	หมายถึง	ฟอกโลหิตให้บริสุทธิ์
กาฬ	หมายถึง	ผลของการอักเสบติดเชื้อ ซึ่งมีอาการปรากฏทั้งภายในและภายนอก กาฬภายนอก เช่น เป็นฝี เม็ด ผื่น แผลนูน วง เม็ดทราย มีสีดำแดง เขียวคั่งน้ำค้ำหรือสีอื่นๆ ตามร่างกาย กาฬภายใน ดังเกิดจากสิ่งที่ขับถ่ายออกมา
กองธาตุ	หมายถึง	กองธาตุทั้ง 4 ในร่างกาย คือ ดิน น้ำ ลม ไฟ
กำเดา	หมายถึง	ความร้อนในร่างกาย
จับลมอันตพฤกษ์	หมายถึง	การรักษาอาการบวมของอัมตะ
จับลมขึ้นเบื้องสูง	หมายถึง	การรักษาอาการหน้ามืด วิงเวียน
จับลมที่คั่งค้างตามเส้น	หมายถึง	การฟอกเลือดให้สะอาดขึ้น
จับลมในข้อ	หมายถึง	การรักษาอาการปวดข้อ
จับลมให้ลงเบื้องต่ำ	หมายถึง	การจับลมในลำไส้
ไข้กาฬ	หมายถึง	1. ไข้ที่มีพิษร้อนจัด ผดขึ้นเป็นเม็ด เท่าคุ่มยุงกัด ขึ้นในลำไส้ ไต ปอด ม้าม ผดขึ้นบริเวณใด มักทำให้บริเวณนั้นบวมหรืออ่อนลง มักจะตายใน 7 วัน หรือ 11 วัน 2. ไข้ตัวร้อนจัด นอนซมเซา 3. ไข้ที่มีจุดดำ เป็นเม็ดคุ่มเท่าเมล็ดถั่วเขียว ถั่วดำ หรือเท่าไข่ไก่ หรือผลมะตูม ผุดได้ทั้งภายในภายนอกในร่างกาย ไข้กาฬ คือ ไข้จำพวกโลหิตพิการอย่างรุนแรง ผดเป็นเม็ดเป็นวงตามผิวหนัง
ไข้ตรีโทษ	หมายถึง	ไข้ที่มีอาการ หรือโทษสามชนิดเกิดพร้อมกันคือ ปิตตะ วาตะ เสมหะ ทำโทษพร้อมกัน
ไข้ทับระดู	หมายถึง	สตรีระหว่างระดูกำลังจะมากเกิดเป็นไข้ หรือเป็นไข้แล้วเกิดมีระดูมา
ไข้เหนือ	หมายถึง	ไข้ป่า
ครรรักษา	หมายถึง	การดูแลครรภ์ให้เป็นปกติ
กุมธาตุ	หมายถึง	ยาแก้ท้องเสีย

คูคทะราด	หมายถึง	โรคติดต่อเรื้อรัง แผลคูคทะราด เกิดจากเป็นตุ่มคล้ายหูด ค่อยๆ โตขึ้น ระยะแรกอาจมีไข้ขึ้น เบื่ออาหาร น้ำหนักลด มักเป็นที่เท้า ขา เป็นแล้วหาย กลับมาเป็นอีก
คูดเสมหะ	หมายถึง	เสมหะในอุจจาระ
ชักมคลูก	หมายถึง	ทำให้มคลูกเข้าอุ้ง
ซาง	หมายถึง	โรคในเด็กเล็ก อายุน้อยกว่า 5 ปี มีอาการเช่น ไม่กินนม ไม่กินข้าว ไอ อาเจียน ปวดหัว ตัวร้อน มือเท้าเย็น ท้องอืด ท้องเดิน มีเมือกขึ้นในปากในคอ ลิ้นเป็นฝ้า
ไข้ท้อง	หมายถึง	อาการไม่สบายท้อง ปวดมวนเนื่องจากคัมยา
ดับพิษโลหิต	หมายถึง	ดับพิษร้อนเนื่องจากโลหิต
ดาน	หมายถึง	แข็งเป็นแผ่นทั้งหลัง มักเป็นรอบสะดือ
ดีพิการ	หมายถึง	ตาเหลือง ดีซ่าน อาการเนื่องจากความผิดปกติของดี
ตานซาง	หมายถึง	อาการมักเกิดในเด็กอายุ 5-13 ปี เกิดจากการบริโภคอาหาร เกิดจากพยาธิ ต่างๆ ทำให้ท้องเดิน อุจจาระเหม็นคาว เป็นมูกเลือด ทำให้ซูบซีด ผอมแห้ง แรงน้อย จนพุ่งโร ก้นปอด ศีรษะโต
เตโชธาตุ	หมายถึง	ธาตุไฟ
ถอนพิษ	หมายถึง	ทำให้พิษหมดไป
เถาดาน	หมายถึง	อาการแข็งเป็นลำในท้อง เพราะปถวิธาตุพิการ
ธาตุเบา	หมายถึง	มีปกติวิสัยถ่ายง่าย
ธาตุหนัก	หมายถึง	มีปกติวิสัยไม่ค่อยถ่ายอุจจาระ ต้องใช้ยาถ่ายมาก
น้ำเหลืองเสีย	หมายถึง	ความผิดปกติของน้ำเหลือง ทำให้มีอาการบวม คัน แผลเปื่อย พุพอง
ปัดคาด	หมายถึง	เส้นที่อยู่ในแนวเดียวกับเส้นเลือดบริเวณท้องน้อย หน้าขา เมื่อกดจะรู้สึก ตื้นๆ

ผายธาตุ	หมายถึง	แก้ท้องผูก
มุตกิด	หมายถึง	อาการของโรคสตรี มักมีระดูขาว เบาชุ่มชื้นไหลรินออกมา ขอบทวารเป็นเม็ดคัน แสบ เหม็นคาว ให้ปวดเมื่อยชายกระเบนเหน็บและเสียวมดลูก
มุตฆาต	หมายถึง	เมื่อถ่ายปัสสาวะออกมานั้น มีอาการปวด ชัด เจ็บ มีหนองชุ่มชื้น
ดากออก	หมายถึง	มี 3 ชนิด คือ 1. เกิดจากกลีบทวารปลิ้นออกมา 2. เกิดจากลำไส้ปลิ้นออกมา 3. เกิดจากทวารและลำไส้ปลิ้นออกมาทั้ง 2 อย่าง
ละออง	หมายถึง	ลักษณะเป็นปุยหรือฝ้าสีขาวในปาก ลำคอ กระพุ้งแก้ม หรือลิ้นของเด็ก
วาโยธาตุ	หมายถึง	ธาตุลม
เสมหะพิการ	หมายถึง	อาการผิดปกติของเสมหะทั้ง 3 คือ กูถเสมหะ สอเสมหะและอูระเสมหะ
อติสาร	หมายถึง	ท้องเสียรุนแรง
อาโปธาตุ	หมายถึง	ธาตุน้ำ
อุจจาระพิการ	หมายถึง	อาการของธาตุพิการทำให้อุจจาระมีสีต่างๆ

2. ตัวอย่างสมุนไพรชนิดต่างๆ

ภาพที่ 20 : 1. ฟ้าทะลายโจร (*Andrographis paniculata* (Burn) Wall. ex Ness.) 2. พญาขอ (*Clinacanthus nutans* Lindau. Fam.) 3. เถาวัลย์เปรียง (*Derris scandens* (Roxb.) Benth.) 4. ตานครอบ (*Unknown1*) 5. พยับหมอก (*Aerva lannata* (L.) Juss. ex Chult.) 6. ผักเป็ดแดง (*Alternanthera bettzickiana* (Regel) Nichols.) 7. จำปูน (*Anaxagorea cf. javanica* Blume) 8. ชิงคอกเดียว (*Goniothalamus macrophyllus* (Blume) Hook.f & Thomson) 9. ส้าเหต๋า (*Friesodielsia desmoides* (Craib) Steenis.)

ภาพที่ 21 : 1. นมวัว (*Fissistigma rubiginosum* (A.DC.) Merr.) 2. นมแมว (*Melodorum* cf. *siamensis* Scheff. Ban.) 3. ทุ่งฟ้า (*Alstonia macrophylla* Wall ex G. Don) 4. ระย่อม (*Rauvolfia* sp.) 5. ร้าเพย (*Thevetia peruviana* (Pers.) K.Schum) 6. ว่านน้ำ/หัวงอ (*Acorus calamus* L.) 7. หูหมี่ดิน (*Thottea tomentosa* (Blume) Ding hou.) 8. สามสิบ (*Asparagus racemosus* Willd.) 9. ว่านหางจระเข้ (*Aloe vera* (L.) Burn.f.)

ภาพที่ 22 : 1. กระแตไต่ไม้ (*Drynaria* sp.) 2. สมอร่องแร้ง (*Combretum trifoliatum* Vent.)
 3. เปล้าเหล็ยม (*Croton* sp.) 4. กระชายดำ (*Kaempferia* sp.)
 5. ผักเสี้ยนผี (*Cleome viscosa* L.) 6. ตาหมัด (*Claoxylon longifolium* (Blume) Endl. ex Hassk.)
 7. กรุงเขมา (*Cissampelos pareira* L.) 8. รางเย็น (*Indigofera* sp.)
 9. จิงแห้ง (*Zingiber* sp.)

ภาพที่ 23 : 1. ชุมเห็ดเทศ (*Senna alata* (L.) Roxb.)

3. กุ่มบก (*Creteva* sp.)

5. มะเว้งเครือ (*Solanum trilobatum* L.)

7. เสม็ดขาว (*Melaleuca cajuputi* Powell.)

9. สักขี (*Dalbergia candenatensis* (Dennst.) Prain)

2. ขมิ้นอ้อย (*Curcuma zedoaria* Roscoe.)

4. ละหุ่งแดง (*Ricinus communis* L.)

6. ขมิ้นเครือ (*Arcangelisia flava* (L.) Merr.)

8. เหงือกปลาหมอ (*Corchorus* sp.)

ภาพที่ 24 : 1. งา (*Sesamum orientale* L.) 2. สมอทะเล (*Sapium indicum* Willd.)

3. เจาะท้อ (*Olax scandens* Roxb.)

4. ต้นตายปลายเป็น (*Cassytha filiformis* L.)

5. ดีปลี (*Piper chaba* Hunter.)

6. ชุมเรียง (*Lepisanthes fruticosa* Leenh.)

7. หึ่งหาย (*Crotalaria* sp.)

8. ม้ากระทืบโรง (*Ficus* sp.)

9. คนทีคิน (*Desmodium heterophyllum* DC.)

- ภาพที่ 25 : 1. โท๊ะ (*Rhodomyrtus tomentosa* (Aiton) Hassk.) 2. ตาเปิดตาไก่ (*Ardisia crenata* Sims)
 3. เถากันแดง (*Cissus* sp.) 4. แฟบ (*Hymenocardia wallichii* Tul.)
 5. สมเส็ด (*Glochidion* sp.) 6. โทคตาน (*Croton caudatus* Geiseler C.)

ภาพที่ 26 : 1. อักคีทวาร (*Clerodendrum serratum* (L.) Moon) 2. เพชรสังฆาต (*Cissus quadrangularis* L.)
 3. ค้อไต้ (*Allophylus cobbe* (L.) Raeusch.) 4. เอื้องช้าง (*Costus speciosus* (Koen.) Sm.)
 5. สบู่แดง (*Jatropha gossypifolia* L.) 6. วาน้ำ (*Fagraea racemosa* Jack)

- ภาพที่ 27 : 1. มะอึก (*Solanum stramonifolium* Jacq.) 2. หมากหมก (*Lepionurus sylvestris* Blume)
 3. จุกโรหิณี (*Dischidia major* (Vahl) Merr.) 4. ม้ากระทืบโรง (*Gnetum montanum* Markgr.)
 5. หมู่ (*Poikilospermum suaveolens* Merr.) 6. เต้ายายม่อม (*Clerodendrum petasites* (Lour.) S. Moore)

1

2

3

4

5

6

ภาพที่ 28 : 1. กานพลู (*Syzygium aromaticum* (L.) Merr. & L.M. Perry) 2. เปรช้าง (*Clidemia hirta* (L.) D. Don)
 3. ไหลเผือก (*Eurycoma longifolia* Jack.) 4. ว่านกีบแรด (*Angiopteris cf. evecta* (Forst.) Hoffm.)
 5. เปล้าเหลี่ยม (*Croton* sp.) 6. กลิ้งกลางดง (*Dioscorea bulbifera* L.)

ภาพที่ 29 : 1. ย่านาง (*Tiliacora trianda* (Colebr.) Diels) 2. ฤๅษีผสม (*Cyathostemma micranthum* (A.DC.) J.Sinclair) 3. เจตมูลเพลิงแดง (*Plumbago indica* L.) 4. หญ้าหนวดแมว (*Orthosiphon aristatus* (Blume) Miq.) 5. พาโหมต้น (*Saproosma brunneum* Creib.) 6. ชิงคอกเดี่ยว (*Goniothalamus* cf. *macrophyllus* (Blume) Hook.f. & Thomson)

ภาพที่ 30 : 1. มะตูม (*Aegle marmelos* (L.) Corrêa ex Roxb.) 2. นมควาย (*Uvaria rufa* Blume)

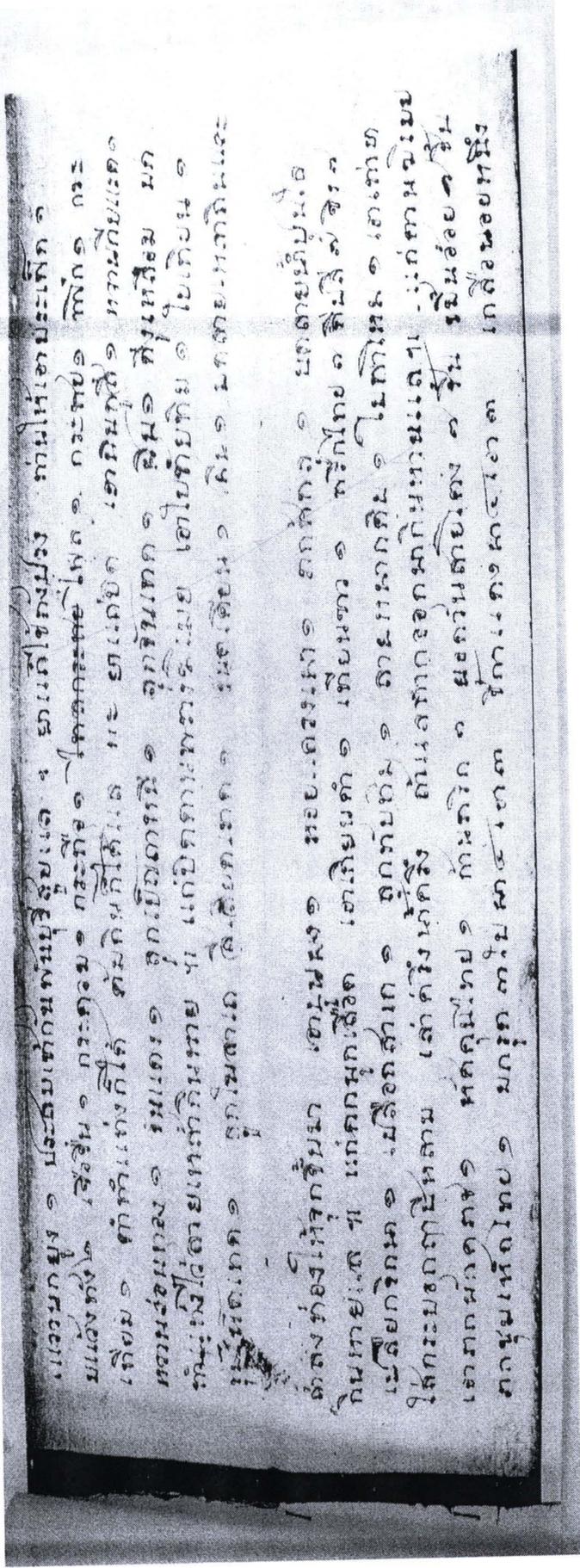
3. ตับเต่า (*Stepania japonica* Miers) 4. เอะหลบ (*Rhapsidophora* cf. *luchunensis* H.)

5. มะขามป้อม (*Phyllanthus emblica* L.) 6. ป่าวม้ามีด (*Psychotria* sp.)

3. ตัวอย่างการปริวรรตหนังสืออุบาย

ปริวรรตขั้นที่ 0 การบันทึกเอกสารต้นฉบับหนังสืออุบาย ด้วยการถ่ายภาพ

หนังสืออุบาย หน้า 16

ภาพที่ 31 ภาพถ่ายอย่างหนังสืออุบาย

ปรีวรรตขั้นที่ 1 การถอดข้อความจากภาษาเดิม เป็นอักษรไทยความหมายเดิม

แวนนกยูง ๑ ประสมเข้ากันพันบุรีสูบแด ๑ ยาแก่ใช้ทั้งปวง ท่านให้เอาบระพีต ๑ มเว้งทั้ง ๒ เชื้อขึ้น ๑ กระดอม ๑ กระทือ ๑ ไพล ๑ กระซาย ๑ พริก ๑ กระเทียม ๑ คำทำแท่งก็ได้ ต้มกินก็ได้ แลชะ ๑ ยาแก้บิด เอานินฟูตี ๑ หวานกับแรด ๑ หวานร้อนทอง ๑ จันแดง ๑ ลูกเบญจกานี ๑ ลูกจันทน์ ๑ ฟีน ๑ ติงหลือม บดทำแท่งไว้ลาย เหล็กกิน หายแล แก้บิดตามทรงงมโยย เอาใบทับทิม ๑ ใบเทียน ๑ ชุมเห็ดเทศ ๑ ลูกในสาเก สีเสียดเทศ ๑ ชันตเคียน ๑ ฟีน ๑ บดลายเหล็กกิน และถาลงทองให้จุก ชู้นมา เอาปูนผง ๑ หอยแครงผา ๑ รากข้าวปลู ๑ บดลายน้ปูนใส กินหายแลฯ แก้ตกมูกเลือด เอาเทียนดำ ๑ เทียนขาว ๑ พริกไทย ๗ ตีปตี ๗ จิง ๗ เปลือกจิกนา เปลือกสาเก ๑ ลูกทับทิม ๑ ลายหมากดิบ ๑ ใบพาโหม ๑ เอาเทยาใส่กระบอกถายหลาม เล่าครั้งน้ำครั้ง ถ้าแตรากออกมากินหายแลฯ แก้ตานขโมย เอารากผักคราด ๑ หักคูนไทย ๑ ก้านพริก ๑ ยอดวันสายโตง ๗ ชัน ขมิ้นอ้อย ๗ ชัน รากชุมเห็ดไทย ๑ มกรูด ๓ ใบผา ๔ เอา ๓ จีกาแดง ผา ๔ เอา ๓ เกลือ่นอ้อย

ปรีวรรตขั้นที่ 2 การแปลข้อความจากภาษาเดิม เป็นภาษาไทยมาตรฐาน

แวนนกยูง ๑ ผสมเข้ากันพันบุรีสูบแด ๑ ยาแก่ใช้ทั้งปวง ท่านให้เอาบระพีต ๑ มะเว้งทั้ง ๒ มะเชื้อขึ้น ๑ กระดอม ๑ กระทือ ๑ ไพล ๑ กระซาย ๑ พริกไทย ๑ กระเทียม ๑ คำทำแท่งก็ได้ ต้มกินก็ได้ แลฯ ยาแก้บิด เอาเนระพูตี ๑ ว่านกับแรด ๑ ว่านร้อนทอง ๑ จันแดง ๑ ลูกเบญจกานี ๑ ลูกจันทน์เทศ ๑ ฟีน ๑ ติงหลือม บดทำแท่งไว้ละลายเหล็กกิน หายแลฯ แก้บิดตานขางงมโยย เอาใบทับทิม ๑ ใบเทียน ๑ ชุมเห็ดเทศ ๑ เมล็ดสาเก สีเสียดเทศ ๑ ชันตเคียน ๑ ฟีน ๑ บดละลายเหล็กกิน และถาลงทองเสียให้จุกขึ้นมา เอาปูนผง ๑ หอยแครงผา ๑ รากข้าวปลู ๑ บดละลายน้ปูนใส กินหายแลฯ แก้ตกมูกเลือด เอาเทียนดำ ๑ เทียนขาว ๑ พริกไทย ๗ ตีปตี ๗ จิง ๗ เปลือกจิกนา ๑ เปลือกสาเก ๑ ลูกทับทิม ๑ ทะลายหมากดิบ ๑ ใบพาโหม ๑ เอาน้ำหนักทำตัวยาทั้งหลาย ใส่กระบอกถาย หลาม ใส่เหล้าครั้งหนึ่ง น้ำครั้งหนึ่ง ถ้าอาเจียน ออกมา กินหายแลฯ แก้ตานขโมย เอารากผักคราด ๑ หักคูนไทย ๑ ก้านพริก ๑ ยอดวันสายโตง ๗ ชัน ขมิ้นอ้อย ๗ ชัน รากชุมเห็ดไทย ๑ มกรูด ๓ ใบผา ๔ เอา ๓ จีกาแดง ผา ๔ เอา ๓ เกลือ่นอ้อย

